

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

**ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA
UNIVERSITETI**

Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof. Sh.S. Sharipov

**TA'LIM MUASSASALARIDA MA'NAViy-MA'RIFIY ISHLARNI TASHKIL
ETISH VA BOSHQARISH
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 100000 - Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110000 - Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi: 70110103 - Ta'lim muassasalari boshqaruvi

Jizzax – 2022

to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, araliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yakunlash ishini topshirish.

Joriy nazorat Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juflik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi.

Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.

Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.

Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishiga ruxsat beriladi.

Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi

Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. —T.: «O'zbekiston», 2014 y.
2. Sh.M. Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-ittizom va shaxsiy javobgarlik — har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Sh.M. Mirziyoyev. — Toshkent: O'zbekiston, 2017. — 104 b.
3. Sh.M. Mirziyoyev —O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 26-yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 07.12.2017 yil
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim-tarbiya berish tuzimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida 2018 yil 14 avgustdagi PQ-3907 sonli Qarori
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining —Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokimi ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida 2018 yil 5 iyundagi PQ-3735-sonli Qarori
6. Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O'zbekiston yoshlar ititi foqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni, №PF-5106, 5 iyul 2017 yil
7. Axliddinov R.Sh. Maktabni boshqarish san'ati. —T.: —Fan, 2006 yil
8. Yuldashev M.A. —Xalq ta'limi xodimlarining malakasini oshirishda ta'lim sifatini menajmentini takomillashtirish doktorlik dissertatsiyasi avtorferati. 2017y.
9. Po'latov Sh. Ta'lim menajmenti, yohud ta'lim muassasasini ilmiy-metodik boshqarish texnologiyasi. Toshkent 2017 y., 596bet
10. Qo'chqorov A. va boshqalar Menejer imkoniyatlari. Toshkent, 2001
11. Sharifxo'jaev M.Sh, Abdullaev Yo. —Menajment - Darslik, 2001yil.
12. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S. Ta'lim menajmenti. —T, 2006 yil.
13. K. Tojiboev. Menajment asoslari. Amaliy mashg'ulotlar. - Namangan 2006
14. Ikramov M.A., Qo'chqorov A.X. —Strategik menajment O'quv qo'llama. - Toshkent 2005
15. Menajment va biznes asoslari. T., «Mexnat», 1997
16. Gerchikova I.N. Menajment. M., 1995 y.

Qo'shimcha adabiyotlar.

17. Tashmuyozov M., Shari'boev L., Obidov O. Korxonalar boshqaruv faoliyati
18. Baxmutskiy A.Ye. Monitoring shkolnogo obrazovaniya. M.: Izd-vo

2-mavzu. Ta'lim muassasasini ilmiy-metodik boshqarishni tashkil etish(2 soat)
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini boshqarishni tashkil etish pedagogik muammo sifatida. Zamonaviy boshqaruv tizimida maqsad va vazifalarning o'rni. Ta'lim muassasalarini boshqarishda maktab rahbariga qo'yiladigan talablar va ularning pedagogik imkoniyatlari. Maktab rahbarining vaqtidan umumiy foydalana olish madaniyati.

3-mavzu. Ta'lim muassasasida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim(2 soat)

Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim sohasidagi davlat siyosatini ro'yobga chiqarish. Individual shaxs faoliyatini rivojlantirishni tashkil qilish. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasiga qo'yiladigan talablar.

4-mavzu. Zamonaviy rahbar ma'naviy qiyofasi va unga qo'yiladigan talablar(2 soat)

O'zbekiston Respublikasi Sh.M.Mirziyoyevni asarlari, nutq va ma'ruzalarida rahbarning jamoaga nisbatan xususiyatlari. Ta'lim muassasasi rahbarlarining bilimi, ko'nikma va malakalari darajasini baholash ko'rsatkichlari. Ta'lim muassasalarini rahbarlarining ma'naviy qiyofasi. Ta'lim muassasalarini rahbarlarining ma'naviy madaniyati

2 Modul. Ta'lim muassasasida faoliyatini tashkil etishning metodologik asoslari.

5-mavzu. Ta'lim muassasasida o'quvchilarning darsdan keyingi faoliyatini me'yoriy-huquqiy hujjatlar asosida tashkil qilishni metodologik asoslari(2 soat)

Sinf rahbarining sinfdagi o'quvchilarning bevosita ta'lim-tarbiya jarayoni va darsdan keyingi faoliyatini tashkil etishdagi o'rni. Milliy, umuminsoniy va ma'naviy qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalashning samarali shakllari va usullari, tarbiya jarayoniga pedagogik va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'quvchilarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda ta'lim, fan va ishlab chiqarishning samarali integratsiyasi

6-mavzu. Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda buyuk allomalar va mutafakkirlar ilmiy asarlarining o'rni(2 soat)

Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda buyuk allomalar, mutafakkirlar qoldirgan ijodiy meroslarini o'rni. Mustaqillikka erishganimizdan keyin xalqimizning o'z yurti, tili, madaniyati, qadriyatlarini tarixini bilishga, o'zligini anglash, yoshlarni xudbin va loqayd kimsalarga aylantirish, axloqiy tubanlik va zo'ravonlikni targ'ib qilish, giyohvandlik, buzulqak, qanday yo'l bilan bo'lsa ham faqat boylik orttirishga intilish kabi illatlardan qaytarish.

7-mavzu. O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va "ommaviy madaniyat" kabi salbiy holatlarni oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlarni tashkil etish(2 soat)

O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va —ommaviy madaniyat kabi salbiy holatlarning oldini olishda sinf rahbarining asosiy vazifalari. Vayaga yetmagan o'quvchi qizlar o'rtasida erta tug'ruq holatlarining oldini olish. Sinfdagi o'quvchilarning —Ijtimoiy pasportini yuritish. O'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish. qarovsizlik, nazoratsizlik, huquqbuzarlik, jinoyatchilik, —Eng faol o'quvchi, —Eng faol sinf, —Orasta qizlar ko'rik-tanlovlarni tashkil etish.

3.Modul. Ta'lim muassasasida ma'naviy-tarbiyaviy va axloqiy ishlarini ilmiy-metodik asosda tashkil etish

8-mavzu.Dars tahlil qilishning ilmiy-metodologik asoslari(2 soat)

Dars tahlilida yo'l qo'yiladigan asosiy xato va kamchiliklar. Darsga tashrif

1. Shtabsiz dars qoldirish va uni bartaraf etish bo'yicha olib boriladigan vazifalar.
2. O'zlashtiruvchi o'quvchilar muammosining pedagogik va psixologik tomonlari.
3. O'zlashtira olmaslik sabablari. O'zlashtira olmaslik va qoloqlik o'zaro bog'liqligi.
4. O'qituvchining bo'sh o'zlashtiruvchi o'quvchilar va ularning ota-onalari bilan olib boriladigan faoliyati.

15-mavzu. Oliy ta'limda yoshlar bilan ishlash va ma'naviy targ'ibot jarayonini asosiy yo'nalishlari (2 soat)

Reja:

1. Oliy ta'limda yoshlar bilan ishlash.
2. Ma'naviy targ'ibot jarayonini asosiy yo'nalishlari.
3. Targ'ibot va tashviqot ishlarida zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda chet el va mahalliy jamoat tashkilotlari bilan hamkorlik.
4. Shaxsni o'quvchilar jamoasida tarbiyalash va shakllantirish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Auditiyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar quyidagi turlarda amalga oshirilishi tavsiya etiladi:

- esse – to'larib mavzu bo'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publisistik va boshqa jamlarda yozma bayon qilish;
  - dokladlar tayyorlash;
  - konspek yozish;
  - glossary tuzish;
  - individual va guruhli o'quv loyihasi;
  - keys-to'pshiriqlarini bajarish;
  - mavzul'portfoliolar tuzish;
  - axborot-habliiy materiallar bilan ishlash;
  - manbaalar bilan ishlash;
  - multimediiali taqdimotlar yaratish;
  - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
  - darsdantashqari mashg'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;
- ta'lim yo'nalishi (mutaxassislik) ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

IV.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. "Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish"
2. "Ta'lim muassasasida milliy va xorijiy tajriba asosida ilmiy-metodik ishlarni yo'lga qo'yish"
3. "Shaxsga yo'naltirilgan ta'limda amalga oshirish yo'llari va zamonaviy yondashuvlar"
4. "Ta'lim jarayoni etikei"
5. "Ta'lim muassasalarini boshqarishda maktab rahbariga qo'yiladigan talablar va ularning pedagogik imkoniyatlari"
6. "Camarali rahbarlikka xos xislatlar"
7. "Ta'lim mazmunini sifatli ta'minlashda ijodkor maktab rahbarining faoliyati"
8. "Maktab rahbarining vaqtdan unumli foydalana olish madaniyati"
9. "Ta'lim muassasasi direktorining ma'naviy va ma'rifiy tarbiya ishlari bo'yicha o'rinsosari faoliyatini tashkil etish"
10. "Zamonaviy rahbar ma'naviy qiyofasi va unga qo'yiladigan talablar"
11. "Rahbar ma'naviyatining boshqaruvda namoyon bo'lishi"
12. "Ta'lim muassasalarini rahbarlarining ma'naviy qiyofasi, madaniyati va unga qo'yilgan talablar"

O'zlashtira olmaslik sabablari. O'zlashtira olmaslik va qoloqlik o'zaro bog'liqligi. O'qituvchining bo'sh o'zlashtiruvchi o'quvchilar va ularning ota-onalari bilan olib boriladigan faoliyati.

15-mavzu. Oliy ta'limda yoshlar bilan ishlash va ma'naviy targ'ibot jarayonini asosiy yo'nalishlari (2 soat)

Oliy ta'limda yoshlar bilan ishlash. Ma'naviy targ'ibot jarayonini asosiy yo'nalishlari. Targ'ibot va tashviqot ishlarida zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda chet el va mahalliy jamoat tashkilotlari bilan hamkorlik. Shaxsni o'quvchilar jamoasida tarbiyalash va shakllantirish.

Amaliy, seminar yoki laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar seminar ko'rimida tashkil etilib, ma'ruza darslarida o'tilgan mavzularni professor-o'qituvchilar boshchiligida yanada chuqurroq o'rganish va o'zlashtirish uchun o'tkaziladi. Rahbar mahorati va kompetentligi fanidan amaliy mashg'ulotlar o'tish davomida bakalvrlarni ijodiy jarayonga yo'naltirish, ularni tahsil qilish, dars jarayonida mustaqil ishlashga o'rgatish, topshiriqlarni mustaqil bajarishga erishish ko'zda tutiladi.

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. "Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish" ob'ekti, maqsad va vazifalari (2 soat)

Reja:

1. Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish maqsadi va vazifalari.
2. Ta'lim muassasalarini boshqarishda maktab rahbariga qo'yiladigan talablar va ularning pedagogik imkoniyatlari.
3. Maktab rahbarining vaqtdan unumli foydalana olish madaniyati.
4. Ta'lim muassasasini huquqiy me'yoriy hujjatlarini, —Umumiy o'rta ta'lim to'g'risidagi Nizom, Davlat ta'lim standartlari, o'quv reja, o'quv dastur.

2-mavzu. Ta'lim muassasasini ilmiy-metodik boshqarishni tashkil etish (2 soat)

Reja:

1. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini boshqarishni tashkil etish pedagogik muammo sifatida.
2. Zamonaviy boshqaruv tizimida maqsad va vazifalarning o'rni.
3. Ta'lim muassasalarini boshqarishda maktab rahbariga qo'yiladigan talablar va ularning pedagogik imkoniyatlari.
4. Maktab rahbarining vaqtdan unumli foydalana olish madaniyati.

3-mavzu. Ta'lim muassasasida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim (2 soat)

Reja:

1. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim sohasidagi davlat siyosatini ro'yobga chiqarish.
2. Individual shaxs faoliyatini rivojlantirishni tashkil qilish.
3. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasiga qo'yiladigan talablar.

4-mavzu. Zamonaviy rahbar ma'naviy qiyofasi va unga qo'yiladigan talablar (2 soat)

<p>1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasining ta'limga oid qarorlari, umumiy o'rta ta'lim maktablarida — Yoshlar tashkiloti ish faoliyatini samarali tashkil etish.</p> <p>2. Xalq ta'limi vazirligining — Ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaviy va axloqiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari va sinf rahbarlari ta'limga bo'yicha buyruq bilan tasdiqlangan Nizomning mazmuni mohiyati. — Yo'l xaritasini tuzish.</p> <p>2. Ma'naviy — tarbiyaviy axloqiy ishlarini rejalashtirish. Tarbiyaviy ishlar monitoringi.</p> <p>3. Ma'naviy — tarbiyaviy va axloqiy ish jarayonini tashkil etish, boshqarish, nazorat qilish, nazorat turlari.</p> <p>10-mavzu. Barkamol avlodni tarbiyalashda oila instituti va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarishni tashkil etish (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Barkamol avlodni tarbiyalashda oila, mahalla va ta'lim muassasalari hamkorligi konsepsiyasining maqsad va vazifalari. Oila, mahalla va ta'lim muassasalari hamkorligini amalga oshirish tamoyillari.</p> <p>2. Hamkorlik ishlarini amalga oshirish bosqichlari Oila va ta'lim muassasalarining vazifalari.</p>	<p>11-mavzu. Pedagogik jamoada sog'lom muhitni shakllantirish, axborot xurujlaridan himoyalash (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Shaxsni o'quvchilar jamoasida tarbiyalash va shakllantirish.</p> <p>2. Ta'lim muassasasida faoliyat yuritayotgan pedagoglarni o'quvchi-yoshlarga ta'lim-tarbiya berishni maqsadi.</p> <p>3. Globallashtiruv jarayoni va til munosabatlari, davlat tilining mavqei, unga e'tiborni oshirishga ta'sir etuvchi ijobiy va salbiy omillar.</p> <p>12-mavzu. Ta'lim muassasalarida ijtimoiy jihatdan xayfli ahvolda bo'lgan voyaga yetmaganlar bilan yakka tartibda shug'ullanishni tashkil etish va nazorat qilish tartibi (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. O'quvchilarni ta'lim muassasasining ichki nazorat ro'yxatiga olish va chiqarish tartibi.</p> <p>2. Ta'lim muassasasining ichki nazorat ro'yxatiga olingan o'quvchilar bilan yakka tartibda shug'ullanishni tashkil etish.</p> <p>3. Huquqbuzar, profilaktika, g'ayriijtimoiy, ammiyva akti yoki atv etish, —ijtimoiy pasporti, guruhbozlik, gayriijtimoiy, o'tkir tig'li jismlar profilaktika inspektori bilan o'qituvchi, o'quvchilar bilan ishlash.</p> <p>13-mavzu. Ta'lim muassasalari rahbar va pedagoglarning imidji (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Pedagog imidjini tashkil etuvchi omillar.</p> <p>2. Imidjni tashkil etuvchi funksiyalari.</p> <p>3. Taqdimot qilishning 4 texnologik jihatlari. Rahbar shaxs xislatlari. Samarali rahbar qiyofasi. Muloqot kommunikatsiyasi. Nutqning savodligi — imidjga ta'sir ko'rsatuvchi kuchli vositasi.</p> <p>14-mavzu. O'quvchilarni bilim, ko'nikma va malakalaridagi bo'shliqlarini to'ldirish va o'zlashtira olnaslikni oldini olish (2 soat)</p> <p>Reja:</p>
--	--

<p>Reja:</p> <p>1. O'zbekiston Respublikasi Sh.M.Mirziyoevni asarlari, nutq va ma'ruzalarida rahbarning jamoaga nisbatan xususiyatlari.</p> <p>2. Ta'lim muassasasi rahbarlarining bilimi, ko'nikma va malakalari darajasini baholash ko'rsatkichlari.</p> <p>3. Ta'lim muassasalari rahbarlarining ma'naviy qiyofasi. Ta'lim muassasalari rahbarlarining ma'naviy madaniyati</p> <p>5-mavzu. Ta'lim muassasasida o'quvchilarning darsdan keyingi faoliyatini me'yoriy-huquqiy hujjatlar asosida tashkil qilishni metodologik asoslari (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Sinf rahbarining sinfidagi o'quvchilarning bevosita ta'lim-tarbiya jarayoni va darsdan keyingi faoliyatini tashkil etishdagi o'rni.</p> <p>2. Milliy, umuminsoniy va ma'naviy qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalashning samarali shakllari va usullari, tarbiya jarayoniga pedagogik va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'quvchilarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda ta'lim, fan va ishlab chiqarishning samarali integratsiyasi</p> <p>6-mavzu. Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda buyuk allomalar va mutafakkirlar ilmiy asarlarining o'rni (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda buyuk allomalar mutafakkirlar qoldirgan ijodiy meroslarini o'rni.</p> <p>2. Mistaqillikka erishganimizdan keyin xalqimizning o'z yurti, tili, madaniyati, qadriyatlarini tarixini bilishga, o'zligini anglash, yoshlarni xudbin va loqayd kimsalarga aylantirish, axloqiy tubanlik va zo'ravonlikni targ'ib qilish, g'iyohvandlik, buzulqilik, qanday yo'l bilan bo'lsa ham faqat boylik orturishga intilish kabi illatlardan qaytarish.</p> <p>7-mavzu. O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va "ommaviy madaniyat" kabi salbiy holatlarni oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlarni tashkil etish (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va —ommaviy madaniyat kabi salbiy holatlarning oldini olishda sinf rahbarining asosiy vazifalari.</p> <p>2. Xayfaga yetmagan o'quvchi qizlar o'rtasida erta tug'ruq holatlarning oldini olish.</p> <p>3. Sinfdagi o'quvchilarning —ijtimoiy pasportini yuritish, O'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, qarovsizlik, nazoratsizlik, huquqbuzarlik, jinoyatchilik, —Eng faol o'quvchi. —Eng faol sinf. —Orasta qizlar ko'rik-tanlovlarni tashkil etish.</p> <p>8-mavzu. Dars tahlil qilishning ilmiy-metodologik asoslari (2 soat)</p> <p>Reja:</p> <p>1. Dars tahlilida yo'l qo'yiladigan asosiy xato va kamchiliklar.</p> <p>2. Darsga tashrif buyurilgan o'qituvchi mahoratini baholash</p> <p>3. Darslarni kuzatish va tahlil qilishdan ko'zlangan maqsad</p> <p>4. Maktabni ilmiy-metodik boshqarishga yo'naltirilgan pedagogik jarayonning tarkibiy qismlaridan biri darslarni tahlil.</p> <p>9-mavzu. Ta'lim muassasasida ma'naviy-tarbiyaviy va axloqiy ishlarini ilmiy-metodik asosda tashkil etish (2 soat)</p> <p>Reja:</p>	
---	--

<p>14. <i>Sh.M.Mirziyoyev rahbar xodimlar quvidagi xislat va qirralarga ega bo'lishini ko'rsatib o'tadi:</i></p>	<p>15. Ta'lim muassasasida o'quvchilarning darsdan keyingi faoliyatini me'yoriy hujjatlar asosida tashkil qilishni metodologik asoslari</p> <p>16. Inson shaxsining kamol topishida tarbiyaviy soatlarni ahamiyati</p> <p>17. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim</p> <p>18. Ta'lim-tarbiya jarayonidashaxsga yo'naltirilgan ta'lim sohasidag davlat siyosatini ro'yobga chiqarish</p> <p>19. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasining asosiy prinsipi</p> <p>20. Shaxsga yo'naltirilgan darsning asosiy talablari</p> <p>21. Individual shaxsni rivojlantirish maqsadida o'quv faoliyatini tashkil qilish yo'llari</p> <p>22. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'limga qo'yiladigan talablar</p> <p>23. Shaxsga insonparvarlik yondashuvi texnologiyasi</p> <p>24. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi mazmuni</p> <p>25. Ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari turlari (klassifikatsiyasi)</p> <p>26. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalariga qo'yiladigan asosiy talablar</p> <p>27. O'quvchi shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasi</p> <p>28. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyasining maqsadi</p> <p>29. «Ilanqidiy tafakkur»ni o'tkazish uslubiyati</p> <p>30. Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot ishlarini tashkil etishda buyuk allomalar va mutafakkirlar ilmiy asarlarining o'rni</p> <p>31. O'quvchilarning ma'naviyatini o'stirishda tarixiy shaxslar, shaharlar, madaniy yodgorliklarni eslash va xotirlash samalari va bayramlarini o'tkazishni ahamiyati</p> <p>32. O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va «ommaviy madaniyat» kabi salbiy holatlarning oldini olishga qaratilgan profilaktik tadbirlarni tashkil etish</p> <p>33. O'quvchilar o'rtasida ma'naviy tahdidlar va «ommaviy madaniyat» kabi salbiy holatlarning oldini olishda sinf rahbarining asosiy vazifalari</p> <p>34. Rabbarning tashqi qiyofasi va odobi.</p>
<p>3.</p>	<p>Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • menajment konsepsiyasi rivojlanish evolyusiyasi, turli davr va oralqlarda mavjud bo'lgan boshqaruv ta'limdolarini, boshqaruv g'oyalarni rivojlanish bosqichlari haqida <i>tasavvur va bilimiga ega bo'lishi</i>. • boshqarishni konkret vaziyatlarda mustaqil ish olib bora bilish <p>ko'nikmalariga ega bo'lishi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • boshqarish va tashkilotchilik jarayonlarni tahlil qilish <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>
<p>4.</p>	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keyslar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
<p>5</p>	<p>VI. Kreditlarni olish uchun talablar.</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini</p>

<p>buyurtirganda o'qituvchi mahoratini baholash. Darslarni kuzatish va tahlil qilishdan ko'zlangan maqsad. Maktabni ilmiy-metodik boshqarishga yo'naltirilgan pedagogik jarayonning tarkibiy qismlaridan biri darslarni tahlili. Dars tahlilida psixologik holatlar. Ilmiy-pedagogik tahlil. Metodik tahlil. Kuzatuvchi tomonidan darsni baholash mezonlari.</p> <p>9-mavzu. Ta'lim muassasasida ma'naviy-tarbiyaviy va axloqiy ishlarini ilmiy-metodik asosda tashkil etish(2 soat)</p> <p>O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni va qarorlari. Vazirlar Mahkamasining ta'limga oid qarorlari, umumiy o'rta ta'lim maktablarida —Yoshlar tashkiloti ish faoliyatini samarali tashkil etish. Xalq ta'limi vazirligining —Ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaviy va axloqiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari va sinf rahbarlari to'g'risidagi buyrug'i bilan tasdiqlangan Nizomning mazmun mohiyati. —Yo'l xaritasini tuzish. Ma'naviy – tarbiyaviy axloqiy ishlarini rejalashtirish. Tarbiyaviy ishlar monitoringi. Ma'naviy – tarbiyaviy va axloqiy ish jarayonini tashkil etish, boshqarish, nazorat qilish, nazorat turlari.</p>	<p>10-mavzu. Barkamol avlodni tarbiyalashda oila instituti va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarishni tashkil etish(2 soat)</p> <p>Barkamol avlodni tarbiyalashda oila, mahalla va ta'lim muassasalari hamkorligi konsepsiyasining maqsad va vazifalari. Oila, mahalla va ta'lim muassasalari hamkorligini amalga oshirish tamoyillari. Hamkorlik ishlarini amalga oshirish bosqichlari.Oila va ta'lim muassasalarining vazifalari.</p> <p>11-mavzu. Pedagogik jamoada sog'lom muhitni shakllantirish, axborot xurujlaridan himoyalash(2 soat)</p> <p>Shaxsni o'quvchilar jamoasida tarbiyalash va shakllantirish. Ta'lim muassasasida faoliyat xrtayotgan pedagoglarni o'quvchi-yoshlarga ta'lim-tarbiya berishni maqsadi. Globaldaviy jarayoni va til munosabatlari, davlat tilining mavqei, unga e'uborni oshirishga ta'sir etuvchi ijobiy va salbiy omillar.</p>	<p>4-Modul. Ta'lim muassasalarida ijtimoiy munosabatlar va ma'naviy targ'ibot jarayonini tashkil etish.</p> <p>12-mavzu. Ta'lim muassasalarida ijtimoiy jihatdan xavfli ahvolda bo'lgan voyaga yetmaganlar bilan yakka tartibda shug'ullanishni tashkil etish va nazorat qilish tartibi(2 soat)</p> <p>O'quvchilarni ta'lim muassasasining ichki nazorat ro'yxatiga olish va chiqarish tartibi. Ta'lim muassasasining ichki nazorat ro'yxatiga olingan o'quvchilar bilan yakka tartibda shug'ullanishni tashkil etish. Huquqbuzar, profilaktika, g'ayriijtimoiy, ammiyva akti yoki ar'v etish, —ijtimoiy pasporti, guruhbozlik, gayriijtimoiy, o'fikir tig'li jismlar profilaktika inspektori bilan o'quvchi, o'quvchilar bilan ishlash.</p>	<p>13-mavzu. Ta'lim muassasalarida rahbar va pedagoglarning imidjini 2 soat)</p> <p>Pedagog imidjini tashkil etuvchi omillar. Imidjni tashkil etuvchi funksiyalari. Taqdimotqilishning 4 texnologik jihatlari. Rahbar shaxs xislatlari. Samarali rahbar qiyofasi. Muloqot kommunikatsiyasi. Nutqning savodliligi – imidjga ta'sir ko'rsatuvchi kuchli vositasi.</p> <p>14-mavzu. O'quvchilarni bilim, ko'nikma va malakalaridagi bo'shiqlarini to'ldirish va o'zlashtira olmaslikni oldini olish(2 soat)</p> <p>Sahabsiz dars qoldirish va uni bartaraf etish bo'yicha olib boriladigan vazifalar. O'zlashtiruvchi o'quvchilar muammolarining pedagogik va psixologik tomonlari.</p>
--	---	---	---

Fan/modulkodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
3.5.1.TMMXB4	2022-2023	I	4
Fan/moduluri	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek	4	
Fanning nomi	Auditoriya	Mustaqil ta'lim	Jami yuklama
	mashg'ulotlari (soat)	(soat)	(soat)
1. Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish	60	60	120

	Hammasi	Jami auditoriya	Ma'ruza	Seminar	Mustaqil ish
1-semestr	120	60	30	30	60
Jam	120	60	30	30	60

I. Fanning mazmuni

Fani o'qitishdan maqsad-talabalarni ta'lim menejmentining nazariy asoslari bilan qurollantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – boshqaruvning qonuniyatlari, tamoyillari va funksiyalarini aniqlashirish; boshqaruvga doir zamonaviy yondashuvlarning o'ziga xosliklarini ochib berish; boshqaruv madaniyati va kompetensiyasini rivojlantirishdan iborat.

Fani o'zlashtirish natijasida talaba quyidagi kompetensiyalarga ega bo'ladi. *Talaba:*

- boshqaruv tizimlari holati va potentsialini o'rganish hamda strategik va operativ tahlilning kompleks metodlaridan foydalanishga tayyorlik;
- menejmentning innovatsion texnologiyalaridan foydalanish orqali boshqaruv jarayonidagi etish, loyihalash, tashkil etish va baholashga tayyorlik;
- milliy va xorijiy tajribaga tayangan holda, ta'lim muassasasini boshqarishda individual va guruh qorolar qabul qilish texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlik;
- talim muhimini shakllantirish va innovatsion ta'lim siyosatiga doir vazifalarni amalga oshirishda o'z qobiliyatlaridan foydalanish qobiliyatlik.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Modul. Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarishning nazariy asoslari

1-mavzu. "Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish" ob'ekti -predmeti, maqsad va vazifalari (2 soat)

Ta'lim muassasasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish maqsadi va vazifalari. Bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar. Ta'lim muassasalarini boshqarishda maktab rahbariga qo'yiladigan talablar va ularning pedagogik imkoniyatlari. Maktab rahbarining vaqtdan unumli foydalana olish madaniyati. Ta'lim muassasasini huquqiy me'yoriy hujjatlari. —Umumiy o'rta ta'lim to'g'risidagi Nizom, Davlat ta'lim standartlari. o'quv reja, o'quv dastur.

MIOO, 2004.

- Berkaliev T.L., Zair-Bek Ye.S., Tryapisina A.P. Innovatsii i kachestvo shkolnogo obrazovaniya: Nauchno-metodicheskoe posobie dlya pedagogov innovatsionnykh shkol. SPb.: KARO, 2007.
- Gumanitarne texnologii i kompetentnostnaya model sovremennogo pedagog: Metodicheskie materiala dlyapovedeniya treningov rukovoditелеy obrazovatelnykh uchrejdenny / 21. I.S. Batrakova, Ye.V. Lyulikova, A.V. Tryapisin, T.V. Il'erbova; Pod. Red. I.S. Batrakovoy. SPb.: Izd-vo im. A.I. Gersena, 2007.
- Yevropa Kengashi (2009). O'qituvchilar va maktab rahbarlarining kasbiy rivojlanishi bo'yicha 2009 yil 26 noyabrda Kengashning hulosalari.
- Iqtisodiy Xamkorlik va Rivojlantirish Tashkiloti(OECD) (2005): Samarali o'qituvchilarni ishga yollash, ularni rivojlantirish va ushlab qolish – Yakumiy hisobot. O'qituvchilar axamiyatiga egadir.
- Pont, B., D. Nusheva X. Murman (2008): Maktabdagi rahbarlikni takomillashtirish, 1 Bob: Strategiya va amaliyot, OECD.
- Pont, B., D. Nushe va D. Xopkins (2008): Maktabdagi rahbarlikni takomillashtirish, 2 Bob: Tizimdagi rahbarlik bo'yicha holatlarni o'rganish, OECD. http://lex.uz/pages/getpage.aspx?lact_id=3081820

Axborot manbaalari

- prezident.uz
- ziyonet.uz
- managementoday.ru
- culturalmanagement.ru
- idpu-intranet.ped

Ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etish va boshqarish fanning o'quv dasturi Jizzax davlat pedagogika universiteti Kengashining 202__ yil __dagi __sonli Kengash qarori bilan tasdiqlangan.

Fan/modul uchun ma'sullar:

Nazarqosimov Sarvar Inatullayevich - Maktab menejmenti kafedrasini dotsenti

Taqrizchilar:

Botirov Baxtiyor Fayzullayevich- Maktab menejmenti kafedrasini dotsenti
Hidayatov Ravshan- Jizzax politexnika instituti "Menejment" kafedrasini dotsenti